

TUTKIMUSOSIO

Suomalaiset sote-uudistuksesta – yli puolet arvioi palveluiden tasavertaisuuden maan eri puolilla heikkenevän

Yli puolet (51 %) arvioi palveluiden tasavertaisuuden maan eri puolilla heikkenevän sote-uudistuksen myötä, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätöön tutkimuksesta. Käytännössä miltei joka toinen näkee myös, että palveluiden saatavuus ja saavutettavuus erityisesti perustasolla hyvinvointialueella heikkenee (47 %). Mahdollisuutta hillitää kustannusten kasvua epäilee (46 %) lähes joka toinen.

Ainakin kaksi viidestä uskoo myös omien mahdollisuuksien saada yhdenvertaisia ja laadukkaita palveluja huonontuvan (43 %). Sama määrä epäilee myös uudistuksen kykyä kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja (42 %) maassamme.

Ikä on yhteydessä arvioihin sote-uudistuksen seurauksista. Uudistus koettelee erityisesti keski-ikäisten uskoa. Nuoret, 18–30-vuotiaat, ovat vähiten pessimistisiä, heistä keskimäärää useampi on vakuuttunut palveluiden jopa paranevan.

Kuntatyyppi erottelee arvioita, ei niinkään se, missä päin maata asutaan. Epäusko sote-uudistuksen seurauksia kohtaan on suurta etenkin taajan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa. Enemmistö uskoo palveluiden saatavuuden ja yhdenvertaisuuden heikkenevän. Pääkaupunkiseudulla ja kaupunkimaisissa kunnissa keskimäärää useampi kokee, ettei suurempia muutoksia ilmene nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

Puoluekanta, kuten odottaa saattaakin, on yhteydessä näkemyksiin sote-uudistuksen seurauksista. Yhdenkään puolueen kannattajien enemmistö ei usko palveluiden parantumiseen. Kyse on siitä, heikkenevätkö palvelut vai säilyvät ennallaan. Oppositio puolueiden kannattajat ovat vakuuttuneita palveluiden heikkenemisestä ja kustannusten karkaamisesta käsistä. Etenkin perussuomalaisten kannattajat edustavat näkemystä, että uudistuksen seuraukset ovat huonoja. Hallituspuolueiden tukijat ovat taipuvaisia arvioimaan, että mitään muutoksia ei tapahdu, kaikki säilyvät kutakuinkin ennallaan.

Joka viides suomalainen myönteinen, reilu kolmannes neutraali tai kielteinen sote-uudistukselle

Suomalaisista vain viidennes suhtautuu erittäin tai melko myönteisesti sote-uudistukseen (21 %). Reilu kolmannes arvioi näkemyksensä olevan neutraali, ei myönteinen eikä kielteinen (35 %). Enemmän tai vähemmän kielteisesti asennoituu lähes kaksi viidestä (37 %).

Muita väestöryhmiä myönteisemmin sote-uudistukseen suhtautuvat ikääntyneet ja eläkeläiset. Keski-ikäisten, ylempien toimihenkilöiden ja Uudellamaalla asuvien parissa ilmenee tavanomaista enemmän kriittisyyttä. Suurituloisista lähes joka toinen kokee soten huonoksi ratkaisuksi.

Puoluekanta on yhteydessä suhtautumiseen sote-uudistukseen. Keskustan kannattajista enemmän kuin kaksi viidestä liputtaa soten puolesta (42 %). Myös SDP:n kannattajista varsin moni suhtautuu myönteisesti (35 %). Perussuomalaisten, kokoomuksen ja RKP:n kannattajat edustavat päinvastaista mielipidettä. Perussuomalaisten (58 %) ja RKP:n (56 %) kannattajien enemmistö suhtautuu kielteisesti. Kokoomuksen tukijoista enemmän kuin kaksi viidestä asennoituu torjuvasti (43 %).

Kolmannes suomalaisista arvioi olevansa hyvin perillä sote-uudistuksesta

Kaikista täysi-ikäisistä ja alle 80-vuotiaista reilu kolmannes (35 %) ilmoittaa, että he ovat erittäin tai melko hyvin perillä sote-uudistuksesta. Yli neljännes uskoo tietämyksensä olevan heikkoa (28 %). Reilu kolmannes arvelee olevansa perillä jotenkuten, ei hyvin mutta ei huonostikaan (35 %).

Keskimäärää paremmaksi oman tietämyksensä arvioivat ikääntyneemmät suomalaiset, korkeammin koulutetut, ylemmät toimihenkilöt ja eläkeläiset. Keskimäärää heikommaksi oma tietämys arvioidaan

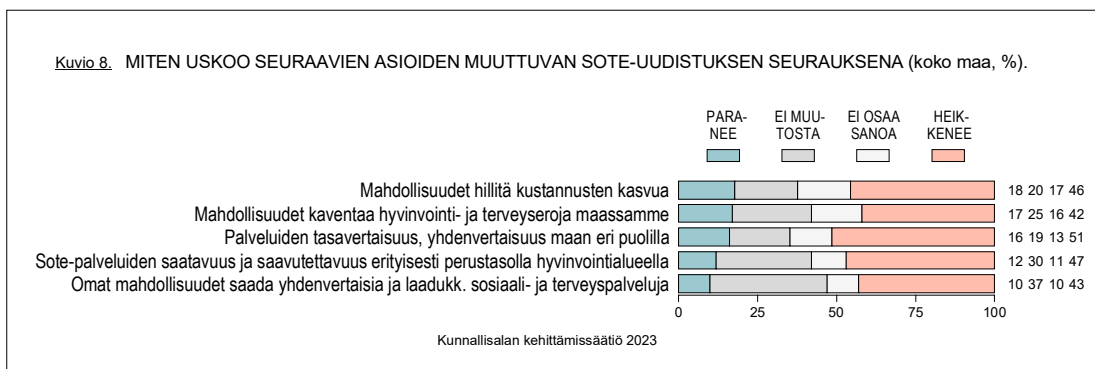
31–40- ja 41–50-vuotiaiden keskuudessa. Työttömistä ja pienituloisista miltei kaksi viidestä uskoo oman tietämyksensä sotesta olevan enemmän tai vähemmän huonoa.

Tutkimuksen toteutus. Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyi vuoden alussa kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille. Hyvinvointialueet vastaavat maantieteellisesti maakuntia Uuttamaata lukuun ottamatta. Niiden tehtävänä on sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen sekä pelastustoimi. Hyvinvointialueita on 21, jonka lisäksi Helsinki vastaa ao. palveluiden järjestämisestä alueellaan. Uusimaa on uudistuksessa jaettu neljään alueeseen (Itä-Uusimaa, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa, Vantaa-Kerava).

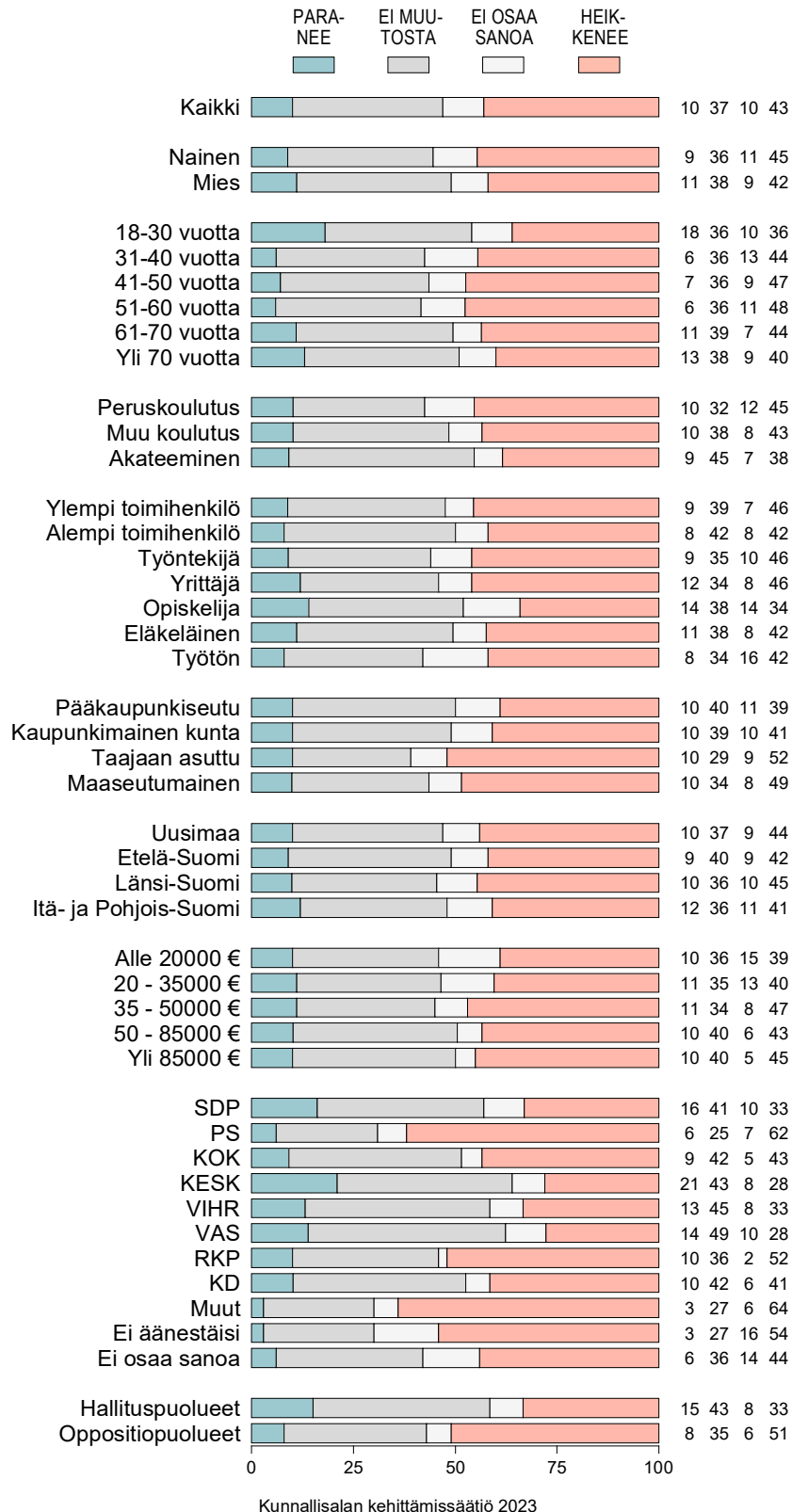
Maakuntapuntari 2023 tutkimuksessa vastaajilta kysyttiin näkemyksiä sote-uudistuksesta useammalla kysymyksellä. Aluksi tiedusteltiin arviota omasta tiedontasosta. Tämän jälkeen kysyttiin yleistä suhtautumista sote-uudistukseen. Vastaajat ottivat tutkimuksessa kantaa myös siihen, minkälaisia vaikutuksia sote-uudistuksella oletetaan olevan.

KAKS- Kunnallissalan kehittämissätiön tutkimuksen toteutti Kantar Public. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa tammikuussa 2023. Haastatteluja tehtiin yhteensä 4013. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöstä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan yksi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400-570087.

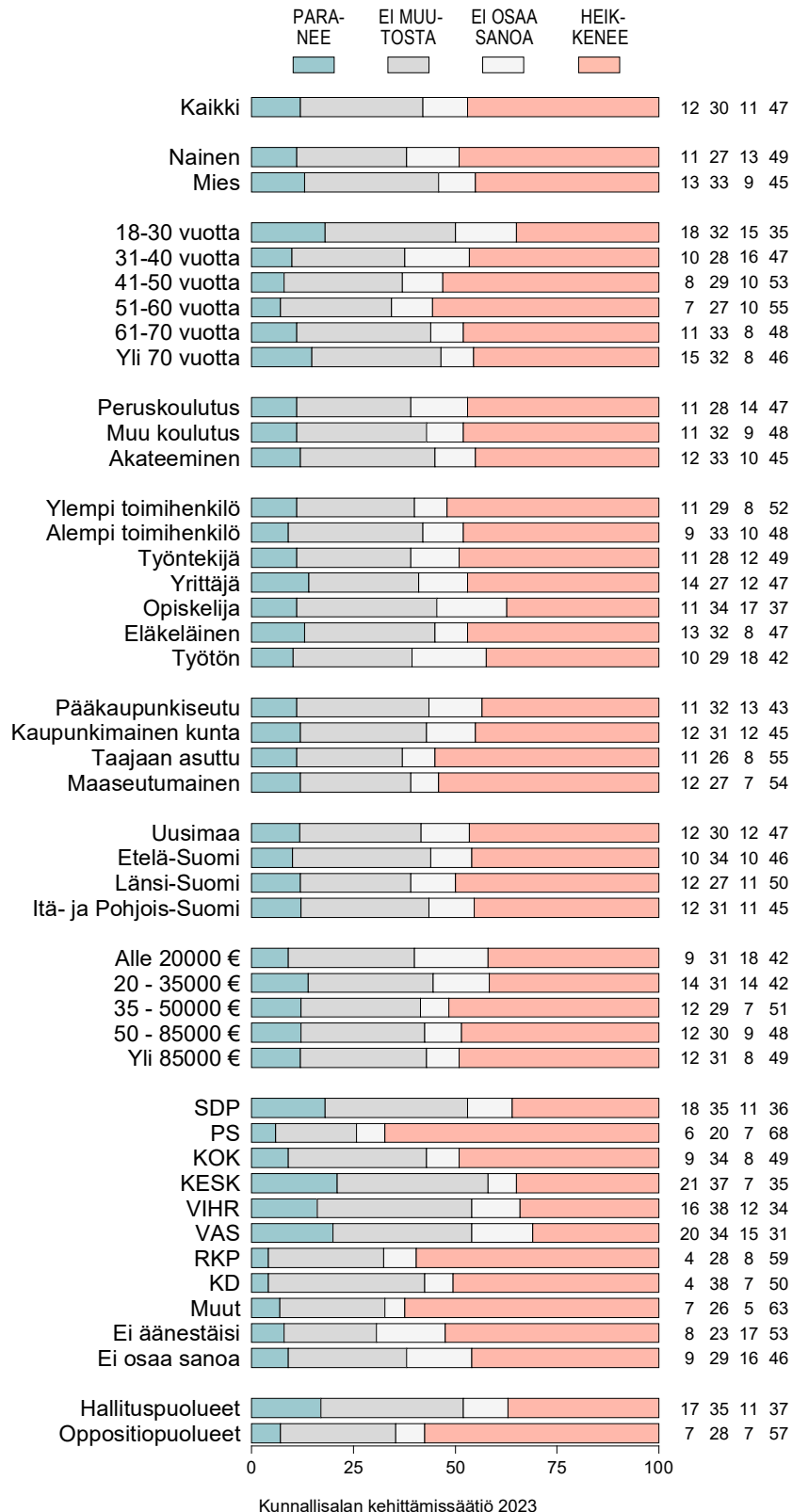

Kuvio 8-1e. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-UUDISTUKSEN SEURAUKSENA: OMAT MAHDOLLISUUTESI SAADA YHDENVERTAISIA JA LAADUKKAITA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJA (%).

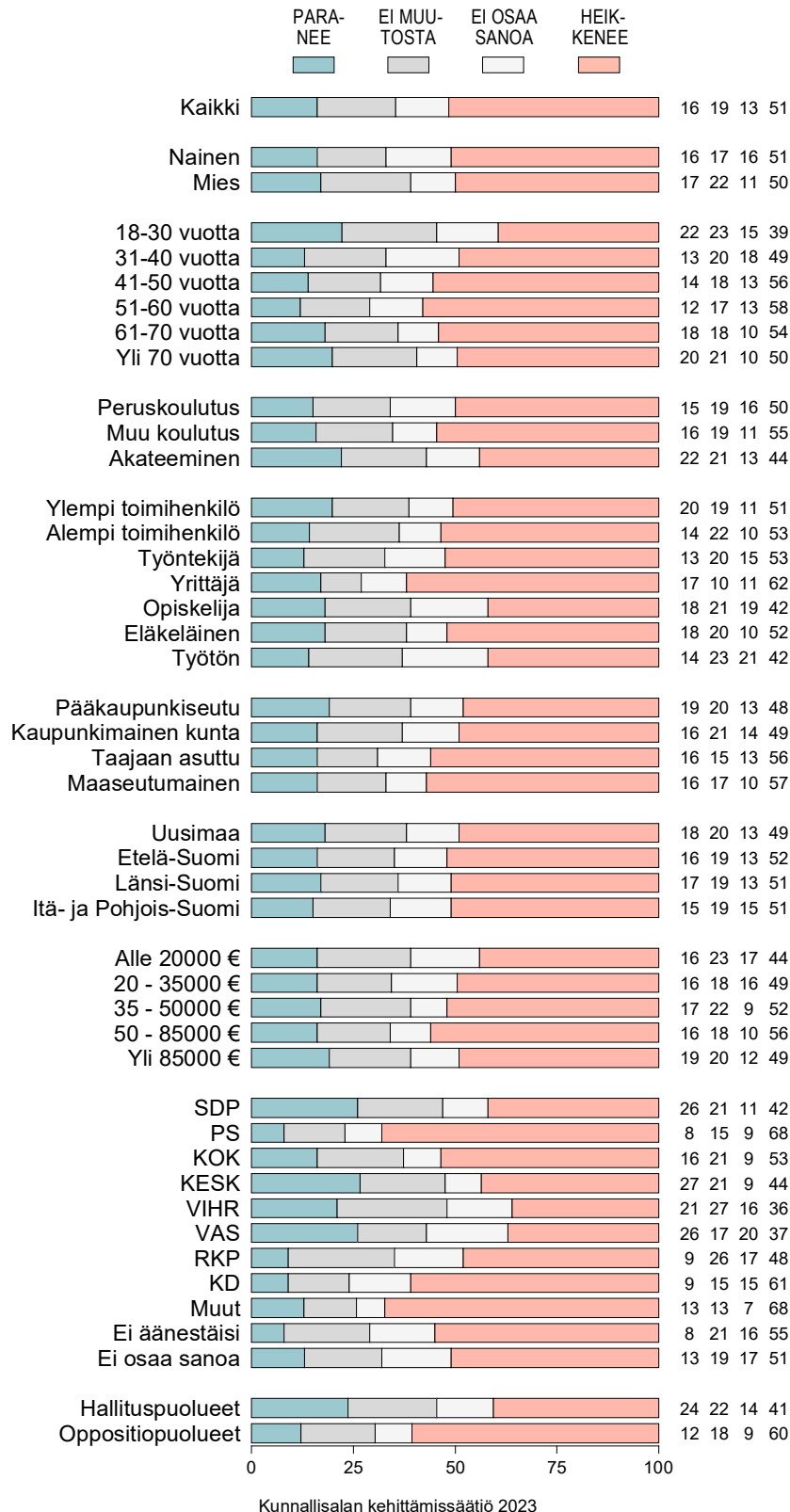
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 8-2e. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-UUDISTUKSEN SEURAUKSENA: SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN SAATAVUUS JA SAAVUTETTAVUUS ERITYISESTI PERUSTASOLLA HYVINVOINTIALUEELLA (%).

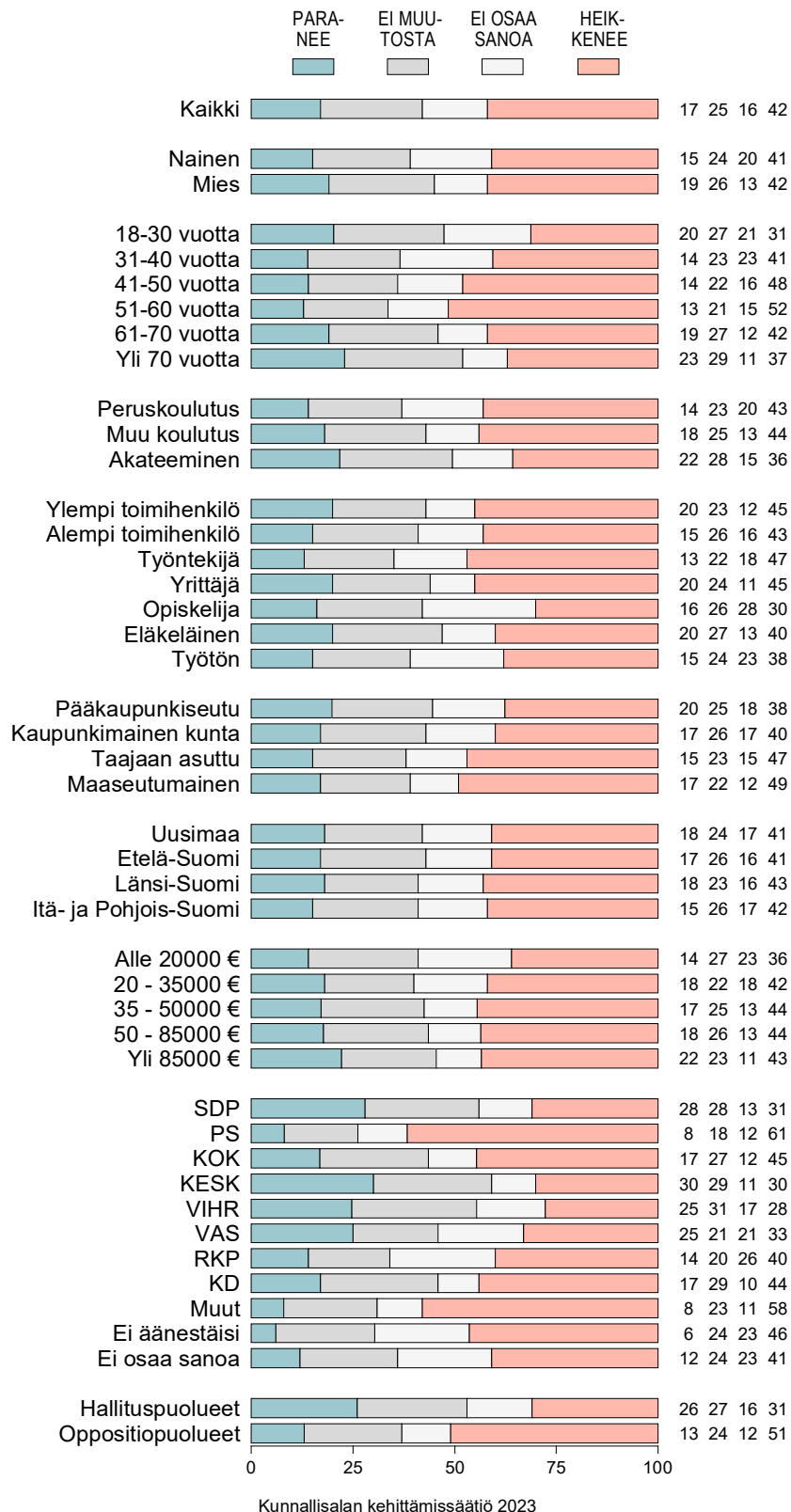
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 8-3e. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-UUDISTUKSEN SEURAUKSENA: PALVELUIDEN TASAVERTAISUUS, YHDENVERTAISUUS MAAN ERI PUOLILLA (%)

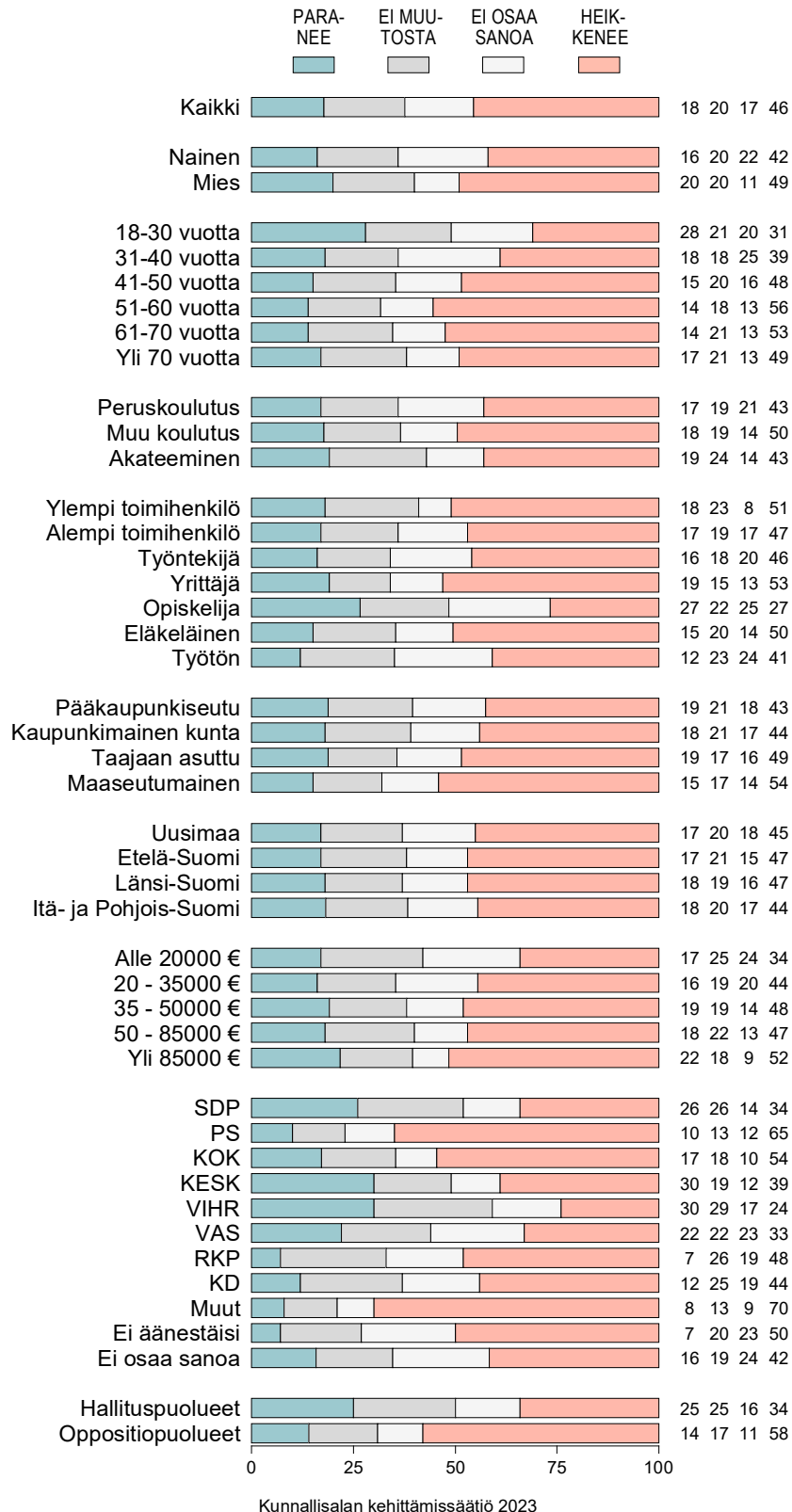
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 8-4e. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-UUDISTUKSEN SEURAUKSENA: MAHDOLLISUUDET KAVENTAA HYVINVOINTI- JA TERVEYSEROJA MAASSAMME (%).

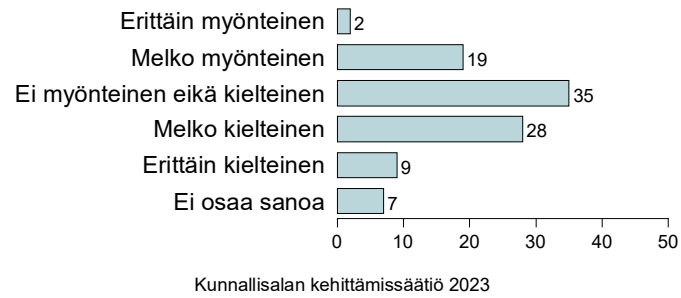
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 8-5e. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-UUDISTUKSEN SEURAUKSENA: MAHDOLLISUUDET HILLITÄ KUSTANNUSTEN KASVUA (%).

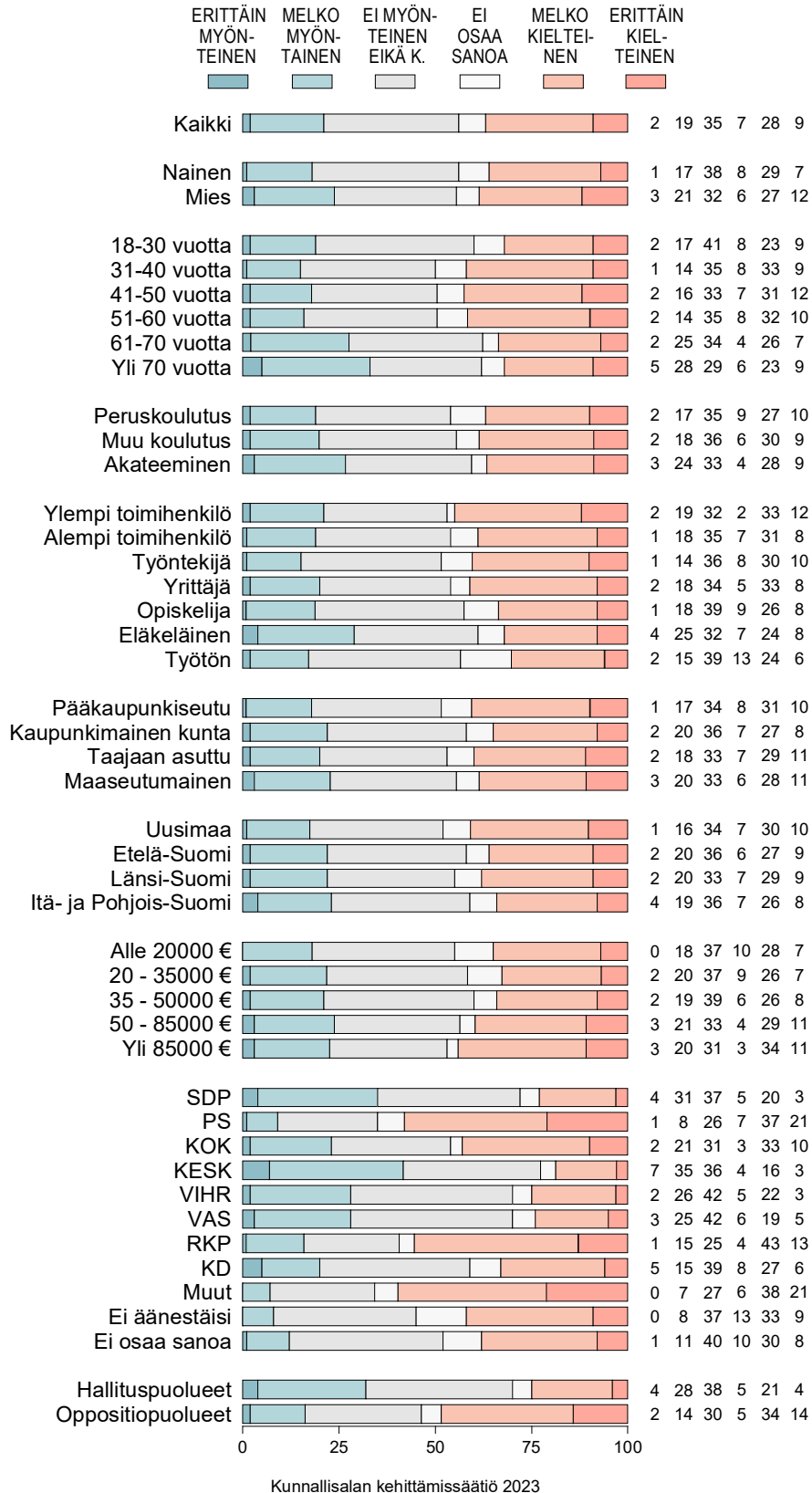

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 7. MILLAINEN MIELIKUVA ITSELLÄ ON SOTE-UUDISTUKSESTA (siis siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirrettiin kunnilta ja kuntayhtymiltä uusille hyvinvointialueille) (koko maa, %).

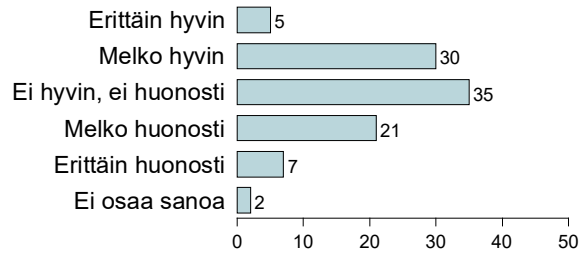

Kuvio 7e. MILLAINEN MIELIKUVA ITSELLÄ ON SOTE-UUDISTUKSESTA (koko maa, %).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 6. MITEN ON PERILLÄ SOSIAALI- JA TERVEYS-
PALVELUIDEN UUDISTUKSESTA (sote-uudis-
tus) (koko maa, %).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 6e. MITEN ON PERILLÄ SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN UUDISTUKSESTA (sote-uudistus) (koko maa, %).

